

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่อง การสำรวจแนวความหมายของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยในบทนี้ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อสำรวจแนวความหมายของนักศึกษาพยาบาลว่า มีแนวความหมายอย่างไร และนักศึกษาพยาบาลในแต่ละสังกัด ชั้นปี และสถานที่ตั้ง มีแนวความหมายแตกต่างกันหรือไม่ โดย

1. สำรวจแนวความหมายของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล
2. เปรียบเทียบแนวความหมายของนักศึกษาพยาบาล โดยจำแนกตามสังกัด ชั้นปี และสถานที่ตั้งของสถานนั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาล ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิชาชีพ สังกัดกรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค แล้วจึงสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนจากวิทยาลัยในแต่ละชั้นปีแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างและส่งแบบสอบถาม จำนวน 440 ชุด ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 440 ชุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 100 แต่เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ได้เพียง 431 ชุด คิดเป็นจำนวนร้อยละ 97.95

2. การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวบทบาท แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวบทบาทของนิสิต นักศึกษา ทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ พบว่า ชูเมอร์ และ สแตนฟีลด์ (Schumer and Stanfield 1966) ได้ศึกษาแนวบทบาทนักศึกษา (Student Role Orientation) และ แบ่งแนวบทบาทของนักศึกษาออกเป็น 8 ประเภท เมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวบทบาทนักศึกษาสยามบาลไทย พบว่า แนวบทบาทระบบอักษรกรีก (Orientation to Greek Letter System) ไม่มีในนักศึกษาสยามบาลไทย แต่ นักศึกษาสยามบาลไทยมีแนวบทบาททางการเมือง ผู้วิจัยจึงนำแนวบทบาทนักธรรมรงค์ทางการเมืองมาแทนแนวบทบาทระบบอักษรกรีก เพื่อปรับให้เข้ากับแนวบทบาท นักศึกษาสยามบาลไทยมากยิ่งขึ้น

จากบทบาทดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและผลการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับ นิสิตของนักศึกษานักศึกษาและนักวิจัย เช่น คลาร์ก และโทร (Clark and Trow 1966) วาร์เรน (Warren 1966) เพมเบอร์ตัน (Pemberton 1963) เคนนิสตัน (Kenniston, 1966) นิวคอมบ์ และคณะ (Newcomb and Others 1967) และศึกษาแนวบทบาทของนักศึกษาสยามบาลไทย ความที่ผู้วิจัยได้สังเกต พฤติกรรมในขณะที่ อยู่หอพักนักศึกษาสยามบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 จนถึงปัจจุบัน ตลอดจนสอน และ ทำกิจกรรมร่วมกับนักศึกษาสยามบาลตลอดมา นำความรู้เหล่านั้นมาผสมผสานในการ สร้างข้อคำถาม 6 ข้อ ให้ครอบคลุมคำจำกัดความของแต่ละแนวบทบาท รวม 48 ข้อ คำถามนี้เป็นแบบไทยประเมินค่า (1-5) เลือกเพียงคำตอบเดียว นำแต่ละข้อ กระทั่งของแนวบทบาทสัมพันธ์กัน

3. นำแบบทดสอบไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดย

3.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่สอนในระดับอุดมศึกษา 9 ท่าน ตรวจสอบข้อพิจารณาให้ความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ สมบูรณ์ขึ้น แล้วนำแบบสอบถามนี้ไปทดสอบความตรงทางการสื่อสาร โดยการใช้ นักศึกษาสยามบาล ชั้นปีละ 2 คน จำนวน 8 คน ทดลองทำ และผู้วิจัยสัมภาษณ์การ สื่อความหมายของข้อคำถามแต่ละข้อว่า ตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ชั้นปีละ 8 คน จำนวน 32 คน ใ้ค่าความสัมพันธ์ภายในแต่ละ แนวพหุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

4. การรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามที่ไ้ไปปรับปรุง แก้ไข สมบูรณ์ ก็แล้วไปทดสอบกับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง ควบคู่กับผู้วิจัยเอง และขอความร่วมมืออาจารย์พยาบาลช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลบางวิทยาลัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และหาการอยละ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับแนวพหุของนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยแนวพหุที่นักศึกษามีตัวแปร มากกว่า 3 กลุ่ม เพื่อหาความแตกต่างด้วยค่าสถิติเอฟ-เทสต์ (F-test) เมื่อพบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ลงมาแล้ว จึงทำการ ทดสอบเป็นรายคู่ครั้งด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) หาค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ใ้ค่าความเชื่อมั่น .83

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลได้เสนอเป็นตารางและความเรียง ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของนักศึกษาพยาบาล ใ้ข้อค้นพบหลัก ดังนี้

นักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.60 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 22-24 คิดเป็นร้อยละ 30.16 มี ภูมิลาเนาส่วนใหญ่ อยู่ในภาคกลาง คิดเป็น ร้อยละ 36.60 รองลงมา คือ มี ภูมิลาเนาในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 24.59 และส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล

ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 52.67 รองลงมาคือภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 16.70
 บัณฑิตของนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ
 29.93 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 27.61 ส่วนอาชีพของ
 มารคานักศึกษาพยาบาลนั้น มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 34.10 รองลงมาคือ
 อาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 32.02

เหตุผลในการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่
 คือ เป็นอาชีพที่หางานทำได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 36.42 รองลงมาคือ เป็น
 ความต้องการของผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 27.61 และต้องการทำงานในอาชีพ
 พยาบาลเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 27.38 ส่วนแผนการดำเนิน
 ชีวิตหลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาแล้ว ส่วนใหญ่ต้องการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
 คิดเป็น ร้อยละ 63.57 รองลงมาคือ ต้องการศึกษาคือเพื่อให้ความรู้มากกว่านี้
 คิดเป็น ร้อยละ 19.49

2. การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับแนวบทบาททั้ง 8 ด้าน พบว่า
 ค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุดเกี่ยวกับแนวบทบาทการใช้ชีวิตในสถานอุดมศึกษาอย่างเต็มที่
 ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาคือแนวบทบาททางงานวิชาการ และการเป็นศึกษิต
 ($\bar{X} = 3.68$) และค่าเฉลี่ยการรับรู้อันดับสุดท้าย คือ แนวบทบาทที่ทำพอเป็นพิธี
 ($\bar{X} = 2.24$)

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวบทบาททั้ง 8 ด้าน ระหว่าง
 นักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 สังกัด พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
 ในแนวบทบาทการใช้สติปัญญา ระหว่างนักศึกษพยาบาล ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
 กับนักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในแนวบทบาทการใช้ชีวิตในสถาน
 อุดมศึกษาอย่างเต็มที่ ระหว่างนักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม กับ
 นักศึกษพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร และนักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวง
 สาธารณสุข ในแนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ระหว่างนักศึกษพยาบาล
 สังกัดกรุงเทพมหานคร กับนักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และนักศึกษา
 พยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในแนวบทบาทการพัฒนาสังคม ระหว่าง
 นักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กับนักศึกษพยาบาลในสังกัดกระทรวง
 กลาโหม และนักศึกษาในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ในแนวบทบาทการทำพอเป็นพิธี

ระหว่างนักศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม กับนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และในแนวหมานักบรรณศาสตร์ทางการเมือง ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กับนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร นักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม และนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

4. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวหมานทั้ง 8 ด้าน ระหว่างนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในแนวหมานเกี่ยวกับการฝึกฝนเพื่อประกอบอาชีพ ระหว่างนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 4 กับนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 2 และนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 3 ในแนวหมานการพัฒนาสังคม ระหว่างนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 4 กับนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 3

5. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวหมานทั้ง 8 ด้าน ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในแนวหมานทางวิชาการ และการเป็นศิษย์ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคใต้ กับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคกลาง และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออก ในแนวหมานการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออก ในแนวหมานการพัฒนาสังคม ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคกลาง กับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคใต้ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออก และในหมานนักบรรณศาสตร์ทางการเมือง ระหว่างนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคกลาง กับนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคใต้ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์แนวบทบาทของนักศึกษาพยาบาล ปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัด กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ ที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 8 กำน นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ในแนวบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 6 แนวบทบาท ได้แก่ แนวบทบาทการใช้ชีวิตในสถานับอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ และแนวบทบาททางค่านิยมวิชาการ และการเป็นคึกฉิมิต อยู่ในระดับสูงไล่เรียงกัน จะเห็นได้ว่านักศึกษาพยาบาลนั้น มีแนวบทบาทหลาย ๆ บทบาทอยู่ในตัวเอง แต่มีบทบาทเด่นในขณะนี้คือ บทบาททางค่านิยมการใช้ชีวิตในสถานับอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ และบทบาททางค่านิยมวิชาการ และการเป็นคึกฉิมิต ดังเช่นคนทั่วไป ที่มีบทบาทหลายบทบาทอยู่ในตัวเอง เช่น บทบาทพ่อ บทบาทครู บทบาทนักพูด ฯลฯ ซึ่งบทบาทที่จะแสดงออกในขณะใดขณะหนึ่ง ที่บุคคลนั้นอยู่ในตำแหน่งสถานะการณ์ใด (Gilmer 1970 : 405) และในปัจจุบัน สังคมไทยยอมรับและเห็นความสำคัญของการรักษาพยาบาลแผนปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ยอมรับในวิชาชีพพยาบาลมากยิ่งขึ้น คุกจากจำนวนผู้มาสมัครเข้าเรียนพยาบาลเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี และทางสถานับสามารถรับไว้เพียงจำนวนน้อย เช่น ปี 2528 มีผู้มาสมัครเรียนที่วิทยาลัยพยาบาลเก็อกการุณย์ จำนวน 9,533 คน แต่ทางวิทยาลัยรับไว้เพียง 150 คน ทางวิทยาลัยมีโอกาสเลือกผู้เข้าเรียนได้มากขึ้น และประกอบกับทางวิทยาลัยพยาบาลโคปรับปรุงหลักสูตรให้อยู่ในระดับวิชาชีพ มีศักดิ์และสิทธิ์ทัดเทียมสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีลักษณะ และบทบาทตรงกับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั่วไป คือ มีอายุในระหว่าง 18-22 ปี เป็นวัยที่กำลังเติบโตไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลองสิ่งแปลกใหม่ พรอมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในค่านิยมวิทยาลัยนี้เป็นวัยที่กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

มักจะเน้นการพัฒนาทางค่านิยมปัญญาและการเรียนรู้ (ทองเรือน อมรรักษ์กุล 2525 : 34 พรรณี อาชวอำรุง 2525 : 206)

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ในแนวบทบาทนักศึกษาของ นักศึกษาพยาบาล ทั้ง บทบาท ในแต่ละสังกัด ชั้นปี และภูมิภาค พบความแตกต่างของการรับรู้แนวบทบาทนักศึกษาของนักศึกษา ในแนวบทบาทต่าง ๆ ที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

2.1 แนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศึกษิต พบว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลภาคกลาง และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านการใช้เวลาว่างในการศึกษา ค้นคว้า และศึกษาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องให้อาจารย์สั่ง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิทยาลัยพยาบาลสงขลาเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างของวิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ และจากการสำรวจครั้งนี้ พบว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างนี้เป็นคนภาคใต้ 50 คน จากจำนวนทั้งหมด 72 คน จึงนับได้ว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มนี้เป็นคนภาคใต้ส่วนมาก โดยสภาพแล้ว จะเป็นไปตามค่านิยมของกลุ่ม และเป็นไปตามลักษณะ วัฒนธรรมของคนในภูมิภาคนั้น จากเหตุนี้จึงพอสรุปได้ว่า นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสงขลา ซึ่งเป็นชาวใต้มักจะเป็นผู้ที่รักหวกรักทอง มีความกล้าที่จะแสดงออก (ไพฑูริย์ อินลาวัณย์ 2524 : 9) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้มีค่าเฉลี่ย ในด้านการศึกษา ค้นคว้า สูงกว่านักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลภาคกลาง และภาคตะวันออก สาเหตุจากนักศึกษาในวิทยาลัยภาคกลางนั้น ประกอบด้วยนักศึกษาที่มาจากทุกภาคของประเทศ ลักษณะการรวมตัวจึงไม่เป็นกลุ่มใหญ่ ลักษณะนิสัย ค่านิยม จะแตกต่างกันไปตามภูมิลาเนาเดิม โดยแบ่งเป็นกลุ่มจังหวัด หรือชมรมต่าง ๆ ขึ้น และเนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลในกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทนของกลุ่มภาคกลาง จึงเห็นได้ชัดเจกว่า กรุงเทพมหานคร มีความสะดวกสบาย มีสถานที่เที่ยว และพักผ่อนมาก นักศึกษามีความคล่องตัวในการออกนอกวิทยาลัย เพื่อไปเที่ยวหรือพักผ่อน มีแหล่งจูงใจมาก นอกจากนี้ กลุ่ม

ทั่วแทนภาคกลาง ประกอบด้วยวิทยาลัยต่างสังกัด มีปรัชญา และวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป เช่น วิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกรุงเทพมหานคร จะผลิตพยาบาลเพื่อไปบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในโรงพยาบาล ในสังกัดกรุงเทพมหานคร เทศบาลต่างจังหวัด และศูนย์สาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะผลิตพยาบาลเพื่อไปบริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ของกระทรวงสาธารณสุข ส่วนวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทยนั้น ทั้งสิ้นเฉพาะกิจเกี่ยวกับทหารและตำรวจ ส่วนวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี ซึ่งเป็นตัวแทนของวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกนั้น นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ภาคกลาง และภาคตะวันออกในจำนวนไม่แตกต่างกัน และใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร จึงมีสภาพใกล้เคียงกัน

2.2 แนวพบาทการใช้สติปัญญา พบว่า นักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีความแตกต่างกับนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ซึ่งเป็นตัวแทนของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีค่าเฉลี่ยในการรับรู้แนวพบาท นักศึกษาสูงกว่านักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลก่อการุณย์ ซึ่งเป็นตัวแทนวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในค่านที่ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิม ทั้งนี้ เพราะ วิทยาลัยพยาบาลของกองทัพบกเป็นวิทยาลัยพยาบาลที่จัดขึ้นเฉพาะกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตพยาบาลไปสนองนโยบาย ในค่านการรักษาพยาบาลของกองทัพบก ลักษณะการรับเข้ามีจำนวนน้อย ปีละ 50 คน และใช้ระบบโควตาแก่บุตรหลานของทหาร ฉะนั้นแนวพบาทของนักศึกษาวิทยาลัยนี้ นอกจากพบาทของนักศึกษาแล้วยังจะผนวกกับกฎระเบียบของระบบทหารด้วย ส่วนวิทยาลัยพยาบาลก่อการุณย์นั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร ลักษณะการบริหารงาน การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลจึงเหมือนกับนักศึกษาโดยทั่วไป เนื่องจากงานของพยาบาลนั้น ส่วนหนึ่งเป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำ (Routine) ซ้ำ ๆ ทุกวัน เช่น การทำเตียง วัคปรอท ซีฟจร การหายใจ พยาบาลจะต้องทำงานประจำซ้ำ ๆ จำเจกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วยอยู่ตลอดเวลา ถ้าปฏิบัติงานด้วยความรักในอาชีพ รักในชีวิตผู้ป่วย ก็จะไม่เกิดความเบื่อหน่าย สามารถปฏิบัติงานซ้ำ ๆ ได้ แต่ถ้าไม่มีความสนใจในวิชาชีพและผู้ป่วย ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการปฏิบัติงานซ้ำ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย

2.3 แนวบาทการใ้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ พบว่า นักศึกษาพยาบาลเกือกรุณย์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร นักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลใน สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหม แยกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยสูงถึงค่าเรียงตามลำดับ ในค่านการพยายามหาเพื่อนเป็น อันคับแครงเมื่อเข้าสู่สถาบันการศึกษา ซึ่งนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จะมี ค่าเฉลี่ยน้อยกว่าสองวิทยาลัยดังกล่าว ดังไ้กล่าวแล้วว่า นักศึกษาของวิทยาลัยนี้มี ลักษณะเป็นวิทยาลัยเฉพาะกิจของทหารบก จึงมีลักษณะของทหารเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการใ้ระบบใ้ควทำให้แก่บุตรหลานทหาร ฉะนั้นนักศึกษาจึงมาจากครอบครัว ในแวงวงเดียวกัน หรือเคยรู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน จึงไม่จำเป็นต้องสนใจค่านนี้ นัก ส่วนนักศึกษาพยาบาลสองวิทยาลัยพยาบาล ที่มีค่าเฉลี่ยสูงในการสนใจในค่านพยายาม หาเพื่อนนั้นก็จะเป็นไปตามลักษณะของมนุษย์โดยทั่วไป ต้องการเข้ากลุ่มซึ่งเป็นลักษณะ ขรรษชาติ ซึ่งเพลโต ใ้เหตุผลว่ามนุษย์ไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ ต้องมีการเข้ากลุ่ม เพื่อแสวงหาความรู้ ต้องการเผยแพร่ความคิด ต้องการพบเพื่อนทั้งเพศเดียวกัน และต่างเพศ (ถวิล ชาราโกชน 2526 : 134)

2.4 แนวบาททางค่านการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมใน สถาบันไปใ้ประโยชน์ พบว่านักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ เป็นตัวแทน มีค่าเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการ ชอบเป็นผู้นำกลุ่มสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชลบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแทนวิทยาลัย พยาบาลภาคตะวันออกเฉียง เนื่องจากองค์การอนามัยโลกใ้มีมติใ้ใ้การสาธารณสุข มูลฐาน เป็นกลวิธีสำคัญที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในปี พ.ศ. 2543 ซึ่ง กระทรวงสาธารณสุข และองค์การอนามัยโลก พบว่า ในปัจจุบันนี้มีหมู่บ้านที่มีความ สามารถในการจัดสรรทรัพยากร มีการจัดตั้งองค์กร มีการบริหารจัดการ และสามารถใ้การฝึกอบรมเกี่ยวกับกิจกรรมของการสาธารณสุขมูลฐาน ตลอดจนมีการ พัฒนาในค่านสังคมอื่น ๆ โดยมีการประสานงาน ทั้งในหน่วยงานและระหว่าง หน่วยงานของสาขาต่าง ๆ หรืออาจเรียกรวม ๆ ว่า หมู่บ้านพึ่งตนเองใ้ทาง สาธารณสุขอยู่จำนวนหนึ่ง (กระทรวงสาธารณสุข 2528 : 31) โดยตั้งที่อำเภอ ลาดควาย จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ตั้งอยู่ เป็น การช่วยใ้ให้นักศึกษาใ้ค่านความรู้ทางค่านอาชีพไปทำกิจกรรมใ้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จาก

การศึกษา ฐานะ และสัมภพณ์นักศึกษาไทย คำนึงกิจกรรมนักศึกษาพยาบาลในปีการศึกษา 2527 นั้น พบว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์มีแนวหมาทค่านกิจกรรมสูง และนักศึกษาไคลงมือปฏิบัติเต็มที่ โดยทางวิทยาลัยพยาบาลสนับสนุนมาก และสามารถไปร่วมกิจกรรมกับนักศึกษาสถาบันอื่นในค่านกิจกรรมบ้างเพื่อประโยชน์ และในสภาวะของคินฟ้าอากาศ ค่านเศรษฐกิจ ประชาชนแถบนี้ค่อนข้างลำบากในการประกอบอาชีพ เพราะสภาวะแวดล้อมไม่อำนวย จึงเอื้อให้นักศึกษาพยาบาลไคทำกิจกรรมบ้างเพื่อประโยชน์ไคสมกับความต้องการของนักศึกษา ส่วนนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี อยู่ในภาคที่ประชาชนค่อนข้างจะมีเศรษฐกิจดี และอยู่ใกล้เมืองหลวง กิจกรรมต่าง ๆ จึงน้อยลง

2.5 แนวหมาทค่านการฝึกฝนเพื่อประกอบอาชีพ พบว่านักศึกษาพยาบาล สังกัดกรุงเทหมมหานคร มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ในแนวหมาทค่านการเรียนให้ไคคะแนนสูง เพื่อสามารถเลือกงานไค และค่านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ไครับไปหารายไคเพิ่มขึ้น สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงมหาคไทย และนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้จากลักษณะข้อจำกัด และสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกรุงเทหมมหานคร มีโอกาสนำไปใช้ประโยชน์ไคมาก เนื่องจากสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทหมมหานคร สะควกในการศึกษา ค่นคว่า และมีอิสระในการเลือกงานในโรงพยาบาลที่สังกัดกรุงเทหมมหานคร ซึ่งหลังจบการศึกษา จะให้นักศึกษาที่คะแนนดี หรือเป็นหัวหน้าชั้น มีโอกาสเลือกสถานที่ทำงานก่อน และนอกจากนี้ยังสะควกในการหารายไค เพราะมีทั้งโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนตั้งอยู่ ประชาชนสนใจ และเข้าใจในการรักษาพยาบาลไค ไคไคจากผู้ป่วยที่มาโรงพยาบาล มีจำนวนสูงขึ้นทุกที่ ทั้ง ๆ ที่โรงพยาบาลและสถานพยาบาลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน

ส่วนนักศึกษาพยาบาลค่านวจนั้นอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาคไทย ทั้งขึ้นเฉพาะกิจ มีหลักสูตรที่ค่านมีภาคปฏิบัติภาคสนามในค่านจังหวัดค่านต่างกันออกไป นำระบบข่านราชการค่านวจมาใช้ ฉะนั้นโอกาสในการใช้ประสบการณ์ที่เรียนมารายไคในขณะเรียน จึงมีน้อยกว่าวิทยาลัยที่สังกัดกรุงเทหมมหานคร

ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขนั้น เป็นนักศึกษาที่มีอยู่กระจายทั่วประเทศ และมีเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ฉะนั้นนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงนี้ ส่วนใหญ่ที่อยู่ต่างจังหวัดจึงไม่มีใครมีโอกาสไต่หารายได้พิเศษ เนื่องจากสภาวะแวดล้อมไม่อำนวย

อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบระดับชั้นปีแล้ว นักศึกษาพยาบาล ปี 4 มีค่าเฉลี่ยการหารายได้พิเศษมีสูงกว่านักศึกษาพยาบาล ปี 2 และ ปี 3 ซึ่งเนื่องจากนักศึกษาพยาบาล ปี 4 ได้เรียนวิธีการปฏิบัติงานด้านพยาบาลมาพอที่จะออกปฏิบัติงานหารายได้เพิ่มขึ้นได้ มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานมากกว่า ดังลักษณะที่ทองเรียน อมรชกุล (2525 : 39) ได้เสนอลักษณะนักศึกษา ปี 4 ไว้ว่า มีแนวโน้มสนใจออกไปนอกมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะสนใจเรื่องส่วนตัวมากกว่า เน้นเรื่องอาชีพมากยิ่งขึ้น

2.6 แนวบทบาทการพัฒนาสังคม พบว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลในแต่ละสังกัด ชั้นปี และสถานที่ตั้งของวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ซึ่งระดับค่าเฉลี่ยของแนวบทบาทสูงนั้น เป็นนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ มีโอกาสสัมผัสกับชนบทที่อยู่ห่างไกล หรือถิ่นทุรกันดารมากกว่าวิทยาลัยที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และโดยนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์ในการช่วยพัฒนาประเทศ ในด้านสุขภาพอนามัยโดยตรงอยู่แล้ว จึงนับว่าวิทยาลัยพยาบาลดังกล่าว สามารถสนองนโยบายของกระทรวงได้สมดังวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (กระทรวงสาธารณสุข คู่มือนักศึกษาพยาบาล 2521 : 5) นอกจากนี้นักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มีบทบาทในด้านการพัฒนาสังคมสูงกว่านักศึกษาพยาบาลปีอื่น ซึ่งเหมาะกับเหตุผลและสภาพของนักศึกษา เนื่องจากเป็นความต้องการฝึกฝนในด้านวิชาชีพของตนเอง และหลักสูตรยังเอื้อหรือสนองตามลักษณะของนักศึกษาด้วย เพราะเมื่อนักศึกษาพยาบาลเรียนภาคทฤษฎีแล้ว จะต้องให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยนำออกฝึกปฏิบัติงานภาคสนามตามที่ทางสถาบันจัดให้ (วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิชาชีพ 2525 : 18-20) เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลเห็นของจริง ซึ่งสัมพันธ์กับการ

ฝึกงานในหลักสูตรของนักศึกษาพยาบาลคือ

2.7 แนวบทบาทที่ห้าพอเป็นพิธี พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันแทบทุกด้านของแนวบทบาทในแต่ละสังกัด คือ นักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงกลาโหม จะมีค่าเฉลี่ยการรับรู้แนวบทบาทนี้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย และนักศึกษาพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการเข้าศึกษาพยาบาล เมื่อสอบเข้ามาได้ก็เรียนไปวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ทั้งนี้จากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง พบว่าในการศึกษาพยาบาลมักมีปัญหาคือนักศึกษาพยาบาลที่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลด้วยความสนใจ พอใจ และตั้งใจที่จะเป็นพยาบาลที่ดี เมื่อได้เรียนวิชาชีพพยาบาลแล้ว จะประสบผลสำเร็จและมีลักษณะของพยาบาลที่ดีได้ แต่ในทางตรงข้ามถ้านักศึกษาพยาบาลไม่สนใจ หรือไม่มีใจรักในวิชาชีพ แต่จำเป็นต้องเข้ามาศึกษา เมื่อมาประสบกับภาวะแวดล้อม เช่น กฎระเบียบของวิทยาลัย การเรียนที่หนักทั้งทางค่านิยม และค่านิยมปฏิบัติ การหยุดพักแตกต่างกับสาขาวิชาชีพอื่น เกิดปัญหาปรับตัวไม่ได้ นักศึกษาพยาบาลผู้นั้นก็จะหาทางออกให้ตนเอง คือ ลาออก ตกออก ซึ่งจะเป็นการยากเนื่องจากมีผลในการที่ผู้ค้าประกัน จะต้องถูกปรับตามที่สัญญาไว้กับวิทยาลัยก่อนเข้าเรียน เมื่อเป็นเช่นนั้นนักศึกษา ก็จะหาทางออกโดยทำพอเป็นพิธี ภาวะการที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากวิธีการรับเข้าศึกษา หรือสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และการลงปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล ไม่เอื้อต่อความสนใจหรือไม่มีแรงจูงใจให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานก็เป็นได้

2.8 แนวบทบาทที่หกตรงกับกระทรวงการเมือง พบว่านักศึกษาพยาบาลในสังกัดและภูมิภาค แตกต่างกัน และนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยการรับรู้ในแนวบทบาทสูง จากการศึกษาและทูลงานกิจกรรมนักศึกษาพยาบาล และประสบการณ์ของผู้วิจัยเองพอสรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์นั้น จักกิจกรรมด้วยความตั้งใจและเข้มแข็งมาก มีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งเมื่อได้ลงมือทำกิจกรรม ก็จะมีประสบการณ์เกิดขึ้น เนื่องจากเมื่อปฏิบัติภารกิจ ๆ ก็ตามมักก็จะเกิดปัญหาและอุปสรรค ทำให้มีโอกาสเห็นปัญหา และแก้ไขปัญหา ทำให้ความรู้กว้างขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจัดกิจกรรมก็

จะต้องจัดคนให้รับผิดชอบงานที่จะเกิดขึ้น ซึ่งต้องมีผู้แทน ผู้นำ หรือหัวหน้า ผู้ที่ทำหน้าที่จะต้องชวนชวนหาความรู้ สนใจ เกี่ยวกับความเป็นไปทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน สนใจสิทธิ และหน้าที่ทั้งของตนเองและผู้อื่น ทำให้เขาไปสู่ระบบนิทรรศน์ทางการเมืองได้ เพราะนักศึกษาวัยนี้เป็นผู้มีอุดมการณ์ ตั้งใจทำงานด้วยความเต็มใจ รักความยุติธรรม มีอุดมคติสูง หนีไม่ได้ออกความไม่ยุติธรรมของสังคม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2523 : 57)

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. วิจัยแนวบทบาทของผู้บริหาร และอาจารย์ เพื่อศึกษาว่าสอดคล้องกับแนวบทบาทของนักศึกษาหรือไม่
2. เปรียบเทียบแนวบทบาทของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดกระทรวง และนักศึกษาพยาบาลในสังกัดทบวง
3. เปรียบเทียบแนวบทบาทของนักศึกษาพยาบาล กับนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล ที่มีแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศึกษิต ว่ามีผลการศึกษสูงกว่านักศึกษาพยาบาล ที่มีแนวบทบาททำพอเป็นพิธีหรือไม่
5. ควรจะไ้มีการวิจัยเรื่องแนวบทบาทในแต่ละสถาบันเป็นระยะในสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

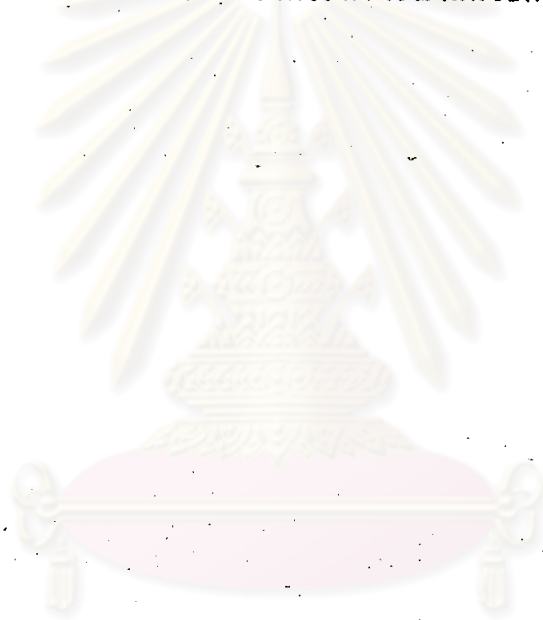
1. เนื่องจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีแนวบทบาทเด่นปานกลางค่อนข้างสูง ทางด้านการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ และแนวบทบาททางด้านวิชาการ และการเป็นศึกษิต ฉะนั้นผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ควรจะไ้จัดกิจกรรมทั้งทางด้านการเรียนการสอน และการให้บริการให้สอดคล้องและสนองความต้องการของนักศึกษาพยาบาลตามความเหมาะสม เพื่อช่วยส่งเสริมให้ และ

สนับสนุนให้นักศึกษามีแนวความคิดที่เด่นสูงขึ้น เป็นการพัฒนานักศึกษาไปในตัว

2. ควรเผยแพร่ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวความคิดนักศึกษาให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการแนะแนวต่อไป และทำให้เข้าใจนักศึกษาพยาบาลที่ยิ่งขึ้น

3. วิธีการรับนักศึกษาเข้าเรียนพยาบาลนั้น ควรจะได้มีวิธีการคัดเลือกที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้ได้คนเข้ามาศึกษาพยาบาลแล้วสำเร็จออกมาเป็นพยาบาลที่ดี มีประสิทธิภาพ เพราะถ้าวิธีการคัดเลือกนักศึกษาไม่เหมาะสม ก็อาจเป็นผลกระทบต่อนโยบายของนักศึกษาได้ จึงควรพิจารณาแก้ไขต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย